

Olympe de Gouges: Erklæring om kvindens og borgerindens rettigheder” (1791)

I 1791 skrev Marie de Gouges (1748-1793) under pseudonymet Olympe de Gouges en skrivelse med 17 krav som svar på menneskerettighedserklæringen. Hun skrev konsekvent kvinden eller manden og kvinden alle de steder i den franske menneskerettighedserklæring, hvor der kun stod *homme*.

I et efterskrift til skrivelsen spurgte de Gouges, hvad revolutionen hidtil havde givet kvinderne, og hun svarede “En endnu tydeligere foragt”. I slutningen af dokumentet krævede hun en ændring af ægteskabsloven med rammer for fordeling af formue, arverettigheder osv.

Hun var i sin samtid ikke i stand til at mobilisere støtte. Efter sin verbale kritik af Robespierre blev hun arresteret og henrettet i november 1793.

Mødre, døtre, søstre, Nationens repræsentanter, kræver at blive repræsenteret i nationalforsamlingen. I klar erkendelse af at uvidenhed, glemsel eller foragt for kvindens rettigheder er de eneste grunde til de almene misforhold og styrets forfald, har de besluttet i en højtidelig erklæring at udfolde kvindens naturlige, ukrænkelige og hellige rettigheder, med henblik på at denne erklæring til stadighed må være alle medlemmer af samfundet for øje, uophørligt må erindre dem om deres rettigheder og pligter, sådan at den kvindelige og den mandlige magts handlinger, hvert øjeblik må kunne jævnes med det der er hvert politisk institutions mål, derved vinde anseelse, og sådan at de krav, som fremføres af medborgerinderne og herefter, baseret på enkle og uomtvistelige grundsætninger, til stadighed må tjene til grundlovens og de gode sæders opretholdelse og alles lykke.

Under henvisning til uvidenhed, forglemmelse eller ringeagt for kvindens rettigheder som de eneste årsager til de almene ulykker og styrets forfald, har vi besluttet at redegøre for kvindens naturlige, umistelige og hellige rettigheder i en højtidelig erklæring.

- 1) Kvinden fødes fri og forbliver lige med manden i rettigheder...
- 2) Formålet med enhver politisk sammenslutning er at sikre kvindens og mandens naturlige og umistelige rettigheder ...
- 3) Al magt (suverænitet) ligger i princippet hos nationen, der ikke er andet end kvinden og manden i forening.
- 4) Friheden og retfærdigheden består i at gøre alt, hvad der ikke skader andre. Udøvelsen af kvindens naturlige rettigheder begrænses altså kun af det bestandige tyranni, som manden udsætter hende for. Disse begrænsninger skal reformeres ved naturens og fornuftens lov...
- 6) Loven skal være udtryk for den almene vilje. Alle borgerinder og borgere skal medvirke personligt eller gennem repræsentanter til dens udformning. Den skal være ens for alle: Alle borgerinder og borgere, som er lige for loven, skal have adgang til alle æresposter, embeder og stillinger i det offentlige, som de er kompetente til.
- 10) Ingen skal forfølges for sine meninger(...) Kvinden har ret til at bestige skafottet, så hun bør derfor også have ret til at bestige talerstolen under forudsætning af, at hendes udtalelser ikke forstyrrer den offentlige orden som fastsat af loven ...

Kilde: *Cahiers de doléances des femmes en 1789*. S. 205. Oversættelse fra: Bjørn, A. (1988). *Leve Revolutionen*, Forlaget Columbus, s. 120